

POSTANOWIENIE

Dnia 3 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania G.S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gorzowie
Wielkopolskim

z udziałem zainteresowanej B. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 3 czerwca 2025 r.,

skarg kasacyjnych: B. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w M. i od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 października 2023 r.,
sygn. akt III AUa 399/22,

- 1) odmawia przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania;**
- 2) zasądza od i B. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. na rzecz organu rentowego po 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1¹ k.p.c., tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyniku rozpoznania apelacji wniesionej przez płatnika składek B. spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w M. od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 28 marca 2022 r.,

oddalającego odwołania płatnika składek i ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 22 grudnia 2020 r., stwierdzającej, że , jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek B. Sp. z o.o., nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu od dnia 31 stycznia 2020 r., wyrokiem z dnia 19 października 2023 r. w pkt 1. oddalił apelację, w pkt 2. zasądził od B. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Gorzowie Wielkopolskim kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wraz z ustawowymi odsetkami należnymi po upływie tygodnia od dnia ogłoszenia zobowiązanemu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.

Płatnik składek B. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w M. i ubezpieczony wniesli dwie jednakowo brzmiące skargi kasacyjne od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 października 2023 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając naruszenie przepisu postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną oceną dowodu z:

a. zeznań świadka - w osobie B.G., poprzez odmówienie tym zeznaniom waloru wiarygodności, podczas gdy pozostają wewnętrznie spójne, a nadto korespondują z zeznaniami świadka — A.S. i z zeznaniami ubezpieczonego, oraz z dowodami z dokumentów (zwłaszcza z dokumentami w postaci spornej umowy o świadczenie usług; wydruku korespondencji; ugody płatnika składek z R. R.; rachunku zysków i strat);

b. zeznań świadka – A.S., poprzez odmówienie tym zeznaniom waloru wiarygodności, pomimo ich wewnętrznej spójności oraz wbrew temu, że korespondują z zeznaniami świadka – B.G., i z zeznaniami ubezpieczonego oraz ze zgromadzonymi w sprawie dowodami z dokumentów (zwłaszcza z dokumentami w postaci spornej umowy o świadczenie usług; wydruku korespondencji; ugody płatnika składek z R.R.; rachunku zysków i strat);

c. dowodu z dokumentów, w postaci spornej umowy o świadczenie usług, wydruku korespondencji, ugody płatnika składek z R.R., rachunku zysków i strat, przez uznanie ich za niewystarczające dla wykazania faktycznego wykonywania zakwestionowanej umowy o świadczenie usług, przy czym wpływ tego naruszenia

na wynik sprawy objawia się w błędnym ustaleniu pozorności spornej umowy.

Skarżący podnieśli także zarzut naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 6 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, przez uznanie, iż to na płatniku składek i ubezpieczonym spoczywał ciężar wykazania zawarcia oraz wykonywania spornej umowy, podczas gdy to organ rentowy obciąża ciężar udowodnienia pozorności kwestionowanej umowy (a przez to, jej nieważności).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazali, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W uzasadnieniu wniosku skarżący podnieśli między innymi, że dowolna ocena dowodów jest w tej sprawie dostrzegalna *prima facie*, albowiem Sąd drugiej instancji spójne i korespondujące z sobą zeznania świadków oraz ubezpieczonego ocenił jako niewiarygodne, po to, aby jako prawdopodobną wersję zdarzeń przedstawić tę forsowaną przez organ rentowy (paradoksalnie zakładającą, że płatnik składek i ubezpieczony zawarli sporną umowę, ubezpieczony przebywał regularnie w siedzibie spółki, pozostawał w stałym kontakcie z drugim z pełnomocników jej zarządu B.G. - lecz nie w celu wykonywania przyjętych spornym zleceniem zobowiązań).

W sferze ustaleń faktycznych, jako całkowicie chybiony jawi się argument organu rentowego o rzekomym braku potrzeby zawarcia spornej umowy (brak tej potrzeby organ rentowy wywodzi z faktu, że w przeszłości ubezpieczony pełnił funkcję prezesa zarządu płatnika składek). Współpraca płatnika składek z ubezpieczonym, w przeszłości kierującym spółką i reprezentującym ją na zewnątrz, dysponującym najszerszym rozeznanem w jej sprawach, była z perspektywy spółki pożądana. Natomiast uzgodnienie odpłatnego świadczenia usług przez ubezpieczonego na rzecz płatnika składek służyło zabezpieczeniu bytu świadczeniodawcy, na co w uzasadnieniu niniejszej skargi kasacyjnej płatnik składek już zwracał uwagę. Dalsza współpraca z ubezpieczonym zapewniała ciągłość „pamięci instytucjonalnej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną

do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego

polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Przedmiotowe skargi kasacyjne nie są oczywiście uzasadnione. Podniesione przez skarżących okoliczności mające świadczyć o oczywistej zasadności są w istocie polemiką z ustaleniami faktycznymi Sądów obu instancji, przedstawiając nie stan ustalony wyrokiem, lecz postulowany przez skarżących. Argumentacja mająca uzasadniać oczywistą zasadność skarg kasacyjnych ogranicza się do przedstawienia stanu faktycznego sprawy wynikającego z dokonanej przez skarżących własnej oceny zebranego w tej sprawie materiału dowodowego. Z całą pewnością brakuje jej zatem waloru ogólności i uniwersalności, a co szczególnie znamienne, w istocie stanowi ona próbę podważenia przeprowadzonej przez Sąd drugiej instancji oceny materiału dowodowego oraz dokonanych na tej podstawie ustaleń faktycznych, z których Sąd ten wyprowadził wniosek, że wszystkie okoliczności potwierdzają, że podstawowym i jedynym celem zawarcia umowy zlecenia pomiędzy B. Sp. z o.o. a było uzyskanie wsparcia finansowego w ramach Tarczy Finansowej z Polskiego Funduszu Rozwoju. W powyższym przeświadczeniu dodatkowo utwierdzają ujawnione w sprawie okoliczności, którym Sąd poświęcił szczególną uwagę. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że umowa zlecenia miała zostać zawarta między stronami w dniu 31 stycznia 2020 r., natomiast dopiero w dniu 8 maja 2020 r. został zgłoszony do ZUS. W ocenie Sądu Apelacyjnego brak uzasadnienia dla tak znacznego przekroczenia terminu jest okolicznością obciążającą płatnika jeśli chodzi o autentyczność tytułu ubezpieczenia. Okoliczność ta jednoznacznie podważa autentyczność zatrudnienia ubezpieczonego w ramach zawartej umowy zlecenia z dnia 31 stycznia 2020 r. i wiąże się bezpośrednio z datą wprowadzenia przepisów o pomocy publicznej.

Kolejną okolicznością podważającą wiarygodność twierdzeń tak ubezpieczonego, jak i płatnika był fakt, że w żaden sposób nie wykazano faktycznego świadczenia pracy przez na rzecz spółki. Samo jego „pojawianie się” w siedzibie, podpisanie zaledwie kilku pism oraz wiadomości e-mail nie mogło świadczyć o tym, że sporna umowa w rzeczywistości była wykonywana. Nie przedłożono żadnych dowodów na podnoszoną przez ubezpieczonego oraz płatnika okoliczność utrzymywania kontaktów z klientami. Nie wykazano jakiegokolwiek aktywności ubezpieczonego (poza zwykłym nadzorem właścicielskim wynikających z posiadania udziałów w Spółce) związanej z zatrudnianiem pracowników, co więcej - wręcz przeciwnie - ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika wprost, że kompleksową obsługą spraw kadrowych, w tym przygotowywaniem umów z pracownikami, prowadzeniem obsługi kadrowej oraz sporządzaniem świadectw zajmowała się firma F.M. w ramach nawiązanej ze spółką współpracy. Ponadto w żaden sposób nie wykazano faktu rozliczania się przez ze spółką z wykonywanych zadań w ramach zawartej umowy zlecenia. W końcu, uwypuklenia wymaga również okoliczność, iż w sprawie nie wykazano także istnienia potrzeby zatrudnienia ubezpieczonego (poza stworzeniem możliwości uzyskania pomocy publicznej).

Sąd Najwyższy podkreśla w związku z tym, że powoływanie się na błąd w przeprowadzonej ocenie dowodów i dokonanych na tej podstawie ustaleniach faktycznych nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), ponieważ ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd *meriti*. Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest natomiast związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania. O kosztach orzeczono stosownie do art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

M.G.

[a.ł.]

